

נשר מתפקע מהדהוד שחור

דוד (ניאו) בוחבוט: באישון ליל נצח, הוצאת הקיבוץ המאוחד 2018, 64 עמ'

בשתיקה ומצומצמים לאקט הגמירה בלבד (שאף הוא נעדר קול בשיר); גם הכתמים והלכלוך אינם מולידים רעש כלשהו, ונוכח המעשה, תהא פרשנותו אשר תהא, שותקים גם הגברים וגם הנשים. בשיר אחר, ללא כותרת, בעמוד 28, המשורר כותב על נשר המשתרך אחר עיניו, ומתכוון ככל הנראה לגבותיו; לאחר מכן משנה הנשר את תפקודו

ומהותו: הוא מחטט במקורו בלבו של המשורר ומתפקע: "משתרך אחר ענן בתוך עיני. / זמנים רבים שקעו כמו ריסים בתוך אגם... נשר מחטט במקורו בתוך לְבִי / נשר מתפקע מהדהוד שחור מְשֻׁחָר".

האגמים שבהם שוקעים הריסים הם עיני המשורר והנשר המשתרך מהאזניים הנו הגבות המתחברות לרמות נשר. האומנם ניסה המחבר לשרטט בדרכו המיוחדת את קלסתר פניו שלו?

אמו של המשורר מופיעה בשירים רבים ומשמשת כמוטיב מרכזי בספרו. ככולם היא מיוסרת, מדממת, נאנקת מכאב, נטולת שמחה וחיות: "עולם חי בפצעיק, הביטי / תנים מייללים בפצעיק, עורבים / תוחבים בתאוה / את מקורם בפצעיק... (עמ' 13). לעתים האם כואבת ומתענה עד מוות: "הו אמי, הביטי איך / שמי הלילה פוערים את חללך... כמוני, כמוך הם בוכים על מותך" (עמ' 15). קשה שלא להבחין בקשר העמוק בין האם לבנה, שאיננו רק נפשי אלא גם פיזי: "...שבר בדמי נכרך בשבר בדמך. / מפלצותי נמות שמנות, חולמות. / אמי, בינינו, לא תשרוד. הייתי מבקש עוד / קצת מתוכך בתוכי" (עמ' 17).

ביתר שירי החטיבה הראשונה בספר, אמו של המשורר זבה וזכרונות אל לבו; מכאוביה נמזגים בהוויתו ודומה שהיא מתממשת דרכו והוא דרכה ומתוכה, רוחץ בדם גופה, כמעט כמו מבקש להחריג את יחסייהם אל מחוות אדיפליים: "נבע דמי ממזרקות אמי כמו מפצע... עודי קטן רוחץ בה" (עמ' 14).

ראויה לתשומת לב מיוחדת היעדרותו של האב מהשירים, בעיקר על רקע נוכחותה הדומיננטית של האם והקפדתו של הכותב לכנותה בכינוי השייכות 'אמי'. זאת ועוד, בוחבוט בחר לשלב תצלום של אמו מימי עלומיה בכריכת הספר הקדמית, כמו הקדיש את הספר לה, וכמו שימשה היא כמעטפת לשיריו. התייחסות יחידה למעגל המשפחתי המורחב והייחודי של המשורר ניתן למצוא בשיר 'שלד זהותי' (עמ' 19). המשורר מתאר את השסעים בזהותו, שסעים שקיימים גם בזהות הקולקטיבית הישראלית. אמנם הוא

בוחר להציג את הקרובים לו באופן מעט גרוטסקי מדי, לטעמי: "דודה שולה יודעת לדבר עם שדים / היא שורקת יונים מתהום הגרון... דוד משה יודע ללחוש למתים...". אך אין בהצגה זו כדי ללמד על העדפתו זהות אחת על רעותה ובוודאי שלא כדי להסיק שהזהות ובעייתיה הן מעייין יצירתו של המשורר או עילה לקובלנות פואטיות. נהפוך הוא, בשיר

ישנה השלמה עם הקונגלומרט האתני, מתוך הבנת מבנה זהותו הסדוק והרעוע, ואפשר שבשל השילוב הייחודי (מרוקאי ואוקראיני) - הוא שלד זהותו.

חביבים במיוחד הם שיריו הארוטיים של המשורר דוד ניאו בוחבוט, לא רק בגלל החן האסתטי שקיים בריבים מהם, אלא בעיקר בשל יכולתו לקשור היטב את הארוטיקה בשיר לרברים ותחומים נוספים, ובכך גם להעמיקו. בשיר 'משחק מקדים: עדות' (עמ' 38) הוא מתייחס לגופו ולגוף האישה הנמצאת עמו במיטה כאל בגדים, כמו ניתן היה להסירם או לשזור אותם זה בזה: "שיבצת את גופך כמו כפתור על חזה שלי / תפרת פטמות משותפות בגוף מלא כשלים". בשיר 'לו היית כלבה' (עמ' 40) בוחבוט גואל את המילה 'כלבה' בהתייחסה לנשים מתרמיתה השלילית ומקנה לה מעמד ארוטי, ואפילו קצת קינקי: "לו היית כלבה, היית זנבך / ובגמישות של רקדנית / היית מסתובבת אלי בגבך - / והיית גאה להיות זנבך / לו היית כלבה." בשיר 'תורך ללחוש' (עמ' 58) הוא משלב ארוטיקה בהיתוליות מקסימה כאשר הוא מבקש מיונה שתגלה לו את סודה, ובתמורה הוא יגלה לה את סודו, אלא שהמשורר בזמן תחנוניו לשמוע את סוד היונה, שופך לפניה את סודותיו הענוגים, המשעשעים והמתריסים: "אהבתי אפרוחה מסוקסת / זיתים ירוקים מן העץ קטפנו, ערבכנו בְּשֵׁם / וּבְשֵׁם. / עד שהמתיקו במיטה, / אהבתי אותה."

פרט לנושאים שהוזכרו, ישנם בספר גם שירי הגות, שירים שהם תצלום פואטי של רגעים בחיי המשורר, רגעים שחלפו במחשבותיו. נראה כי בכל שיר ישנו בוחבוט שונה שמבקש ממך לא ללמוד ולאהוב אותו לפי שיר מסוים שקראת או לפי סך השירים שקראת בספר, אלא לפי המכלול שעתידי להיכתב, שנכתב רק במחשבה. דומני כי משורר שבין היתר כתב "אין חיים בלי נְקָה וְנִיאָו / אין חיים לנקה בלי נִיאָו / וּבְלִי נְקָה, נִיאָו אַבּוּד" (עמ' 45) נכונות לנו עוד הפתעות רבות.

ניקולא אורבך

ליריקן הוא משורר אשר בשירתו נשמעת המיית קולו, והיא בלבד. בשירה הלירית מבטא הליריקן את חוויותיו, רגשותיו ואת התנסותו במציאות הסובייקטיבית. קוראי שירה יתקשו מאוד למצוא ביצירה הלירית אזכורי זמן ומרחב או התייחסויות לחברה, לפוליטיקה ולעניינים אקטואליים אחרים. כל מעיינה בנפש, או אם תרצו בבית מחשבותיו של המשורר/ת. בספר כיוריו של המשורר הצעיר דוד (ניאו) בוחבוט **באישון ליל נצח**, שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד (בעריכת דורי מנור) הודפסה שירה לירית. שירה לירית נהדרת! לפיכך, רבה מאוד היתה הפתעת לגלות כי מבקרים רבים בחרו להתמקד דווקא בסוגיות של זהות ופוליטיקה, שכלל אינן קיימות בספרו, ובמוצאו האתני ההיברידי, במקום באסתטיקה הלירית הקיימת בשירתו ובתכניה. צמצום שירתו של בוחבוט לסוגיות זהות ופוליטיקה מוביל, לדאבון לב, לרדוקציה שאינה מיטיבה עם המשורר. בוחבוט עצמו, בכתבותיו בעיתון 'הארץ', ביקר לא אחת יוצרים שהעמידו סוגיות של זהות ופוליטיקה קודם לשירתם, והנה עתה כמו כדי להכעיס דנים ביצירתו לפי זהותו, השתייכותו ואמירותיו השונות.

שירתו של בוחבוט גרושה בסמלים וברמזים לרעיונות, תשוקות, חלומות ופחדים שמחייבים את הקורא לדמיין, לחשוב ובעיקר להתאמץ לנסות להבין את קו חשיבתו של המשורר. מנעד האפשרויות לפרשנות שיריו של בוחבוט הוא רחב ומגוון, ומעטות הפעמים שבהן יוכל הקורא להסתפק בפשט. אפשר שהמשורר כיוון לכך שדבריו יישארו סתומים ועמומים ממגוון סיבות שרק נוכל לשערן, ואפשר שזוהי אחת מהטכניקות הפואטיות שבהן הוא משתמש כדי לחשוף טפח ולהסתיר טפחים. ביטוי למנעד האפשרויות שמציב בוחבוט בפני הקורא ניתן למצוא, בין היתר, בשיר 'שתיקה', שבו לא ברור לקורא אם המשורר מתאר חוויית אונס, יחסי מין שלאחריהם חרטה, התנסות מינית ראשונה ואפשר אף תיאור ביוגרפי שלו או של אמו, שמשמשת בספר מוטיב מרכזי:

"שוטפים שולי שמלה. / לכלוך שפוף מצאת שבת. / בריון מריד בחליפת / כשר גמר בבתולה. / שותקות נשים. איש לא ידע / איך לא דברו בשעתן. / שותקים גברים. לְבָם חידה..." (עמ' 27).

ה'שתיקה' המופיעה בכותרת, מתבררת במהלך קריאת השיר ככזאת שמחייבת את כל בתיו: גם יחסי המין בין הבריון לבתולה מתרחשים